

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 1. Vtrum bonitas voluntatis pendeat ex objecto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Circumstantia
magnum
& paruum

Explicatur exemplis. Das eleemosynam magnam vel parua, quantitas illa magnum & paruum secundum se, non dicit peculiarem ordinem ad rationem (seposita enim specie eleemosynae, vel alia simili; ratio non dicitur esse honestu vel turpe, siue multum des siue parum:) sed solum habet aliquem ordinem, supposita conditione eleemosynae, vel alia simili, vnde actus habet speciem. Similiter furatur quis magnam summam, illa circumstantia non addit nouam speciem; quia secundum se praeciso furto non habet aliquem peculiarem respectum ad dictamen rationis, sed solum supposita conditione furti, vnde auget malitiam quam supponit, intra eandem speciem.

Modus.

Idem accidit in circumstantia Modi: vt intensè, remissè; ex metu, sine metu; ex concupiscentia, ex mera libertate.

Tempus.

Denique in circumstantia continuationis: longo tempore vel breui.

80

Dices, Multum & paruum videntur interdum constituere speciem boni vel mali, etiam dum non supponunt alia speciem. Nam multum comedere, est peccatum contra temperantiam, per excessum: parum verò, est peccatum per defectum. Respondeo, Multum & paruum dupliciter accipi.

Primò, comparatiuè, respectu operantis; vt multum, sit idem quod nimium, seu plus quam natura postulat; & parum, sit minus quam postulet. Et hoc modo constituunt speciem mali; quia per se habent peculiarem repugnantiam ad dictamen rationis. Secundò, Absolute; vt idem sint quod magna vel parua quãtitas, quomodo nõ constituunt speciem mali. Nam fieri potest, vt quis multum comedens, temperatè comedat; nam istud multum, non est ipsi multum, sed æquale.

81

Vbi aduerte, omnes circumstantias necessarias ad actum bonum, v. g. ad actum temperantiae, includere peculiarem respectum ad rationem; vt tempus, locus, modus, quantitas. Non enim simpliciter hoc vel illud tempus est necessarium ad bonum temperantiae, hic vel ille locus, hic vel ille modus, hæc vel illa mensura: sed tale tempus, locus, modus, mensura, qualem ratio omnibus spectatis postulauerit. Pari modo omnes circumstantiae, quae actum ex bono vel indifferenti faciunt malum, secundum se includunt peculiarem repugnantiam ad dictamen rationis. v. g. Comedere est actus indifferens; vt autem ex circumstantia fiat malum, requiritur vel locus, vel tempus, vel modus, vel mensura, vel finis rationi repugnans.

Omnis circumstantia necessaria ad bonum virtutis, includit peculiarem ordinem ad rationem.

Q V Æ S T I O X I X.

De Bonitate & Malitia actus interioris voluntatis.

ARTICVLVS I.

Vtrum bonitas voluntatis pendeat ex obiecto?

1
Affirmatur.

Conclusio est. Bonitas voluntatis pendet ex obiecto.

Probatur; quia omnis diuersitas specifica actuum voluntatis sumitur ab obiectis: atqui bonum & malum per se sunt differentie specificae actuum voluntatis: ergo bonum & malum in actibus voluntatis sumitur ex obiectis.

Maior propositio generatim est vera, tam de specie naturae, quam moris. Cuius ratio est, quia ex parte voluntatis nõ possunt actus habere vllam diuersitatem specificam: nam vt praecise à voluntate manant, omnes sunt eiusdem rationis; sicut etiam in alijs potentijs: omnes enim intellectiones, qua parte praecise manant ab intellectu, sunt eiusdem rationis, nec habent vnde alia ab alia specie distinguatur: & omnes visiones vt sunt praecise à potentia visua, sunt eiusdem rationis. Ergo similiter omnes volitiones, vt praecise sunt à voluntate, sunt eiusdem rationis. Ergo omnis distinctio specifica, est ab obiecto, tamquam à forma quadam extrinseca, & quasi sigillo.

Minor propositio intelligenda est de specie morali: cum enim actus voluntatis habeat duplicem speciem, scilicet naturalem & moralem; naturalis non constituitur per malum, sed moralis; vt ostensum est, q. 18. a. 6. d. 1. Per bonum tamen constituitur & species naturalis actus voluntatis, & moralis; quamuis alio & alio modo consideratum; id est, vt actu liberum, & vt praecindens à libero; vt supra dictum.

Secundò Probatur eadem conclusio. Ideò voluntas est bona, quia id quod per eam volumus, est bonum: ideò est mala, quia id quod volumus, est malum: atqui id quod volumus, est obiectum: ergo ex obiecto pendet bonitas & malitia voluntatis. Hæc ratio colligitur ex D. Thoma §. Sed contra.

Vbi notandum est, nomine obiecti intelligi obiectum integrum constans materiali & formali, scilicet re volita, & ratione volendi. Nam si obiectum materiale sit bonum, & ratio volendi sit mala, integrum obiectum erit malum; ac proinde & voluntas: Vt si velis eleemosynam ob vanam gloriam. Similiter si obiectum materiale sit malum, & ratio volendi sit bona, totum erit malum, ac proinde etiam voluntas: Vt, si velis furari vt des eleemosynam. Itaque quando bonitas voluntatis dicitur pendere ex obiecto, integrum obiectum est accipiendum.

2
Obiectum integrum.

ARTICVLVS II.

Vtrum bonitas voluntatis pendeat ex solo obiecto?

Conclusio. Bonitas voluntatis ex solo obiecto pendet, & non ex circumstantijs. Probatur, quia id quod est primum in quouis genere, debet consistere in aliquo vno: sed actus voluntatis est principium bonitatis & malitiae in actibus humanis: ergo bonitas voluntatis debet consistere in aliquo vno: atqui hoc vnum non est aliud quam obiectum: ergo ex solo obiecto pendet bonitas voluntatis.

3

Dices, Magnum, intensum, diuturnum, augent bonitatem voluntatis, & tamen non pertinent ad obiectum; nam retinent rationem circumstantiarum: ergo non est verum quod hic dicit D. Tho. Respondeo,